

SF. MUNTÈ ATHOS

SCHITUL ROMÂNESC PRODROMU

ÎNDRUMĂTOR PENTRU PELERINI

Cu binecuvântarea Starețului Atanasie Prodromitul
și a Sinaxei Schitului Românesc Prodromu

EDIȚIA SCHITUL ROMÂNESC
PRODROMU

2018

CVPRINS

Prolog Arhim. Petronie Tănase	7
Arhim. Atanasie Floroiu.....	11
Sfântul Munte Athos	13
Prezența monahilor români în Athos.....	15
Schitul Prodromu	17
Mesaj pentru frații pelerini	47
Tezaurul Schitului.....	48
Biblioteca.....	58
Contribuția românilor și a Bisericii Ortodoxe Române la susținerea Sfântului Munte Athos.....	61
Cuvântul S.S. Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I rostit cu ocazia sfîntirii Mănăstirii Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, România	68
Din cuvântul Patriarhului Ecumenic Bartolomeu I rostit la dineul oficial de la Patriarhia Română, 18 august 1993.....	71
Cuvânt de întâmpinare al Arhim. Atanasie Floroiu, adresat S.S. Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I la vizita în Schitul Românesc Prodromu, Octombrie 2011	72
Cuvântul S.S. Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I, rostit cu ocazia vizitei la Schitul Românesc Prodromu, 17 Octombrie 2011	76
Bisericile Schitului Românesc Prodromu.....	81
Din viața schitului	87
Programul liturgic, al trapezei și de închidere a portilor	107
Încheiere.....	109

Asociația Schitul Românesc Prodromu
Reg. com. J/40/14217/2012, CIF. 30328523

Sediul: Str. Schitul Măgureanu nr. 17, et. 2, ap. 5, sector 1, București
Telefon: (021) 367 26 63, Email: schitulromanescprodromu@gmail.com

Donații: CEC Bank, S. M. București Lipscani

Lei: RO65CECEB31530RON354958

Euro: RO20CECEB315C1EUR3549595

Muntele Athos văzut de pe Vârful Athon.

„Si a fost seară și a fost dimineață...”

Apusul și Răsărîtul la Muntele Athos.

SPÂNTUL MUNTE ATHOS

Loc ales de Dumnezeu și Grădină a Maicii Domnului, martor și moștenitor al strălucitei culturi bizantine, Sfântul Munte Athos este tezaurul cel mai de preț al Sfintei Ortodoxii, tăria, lauda și mândria ei.

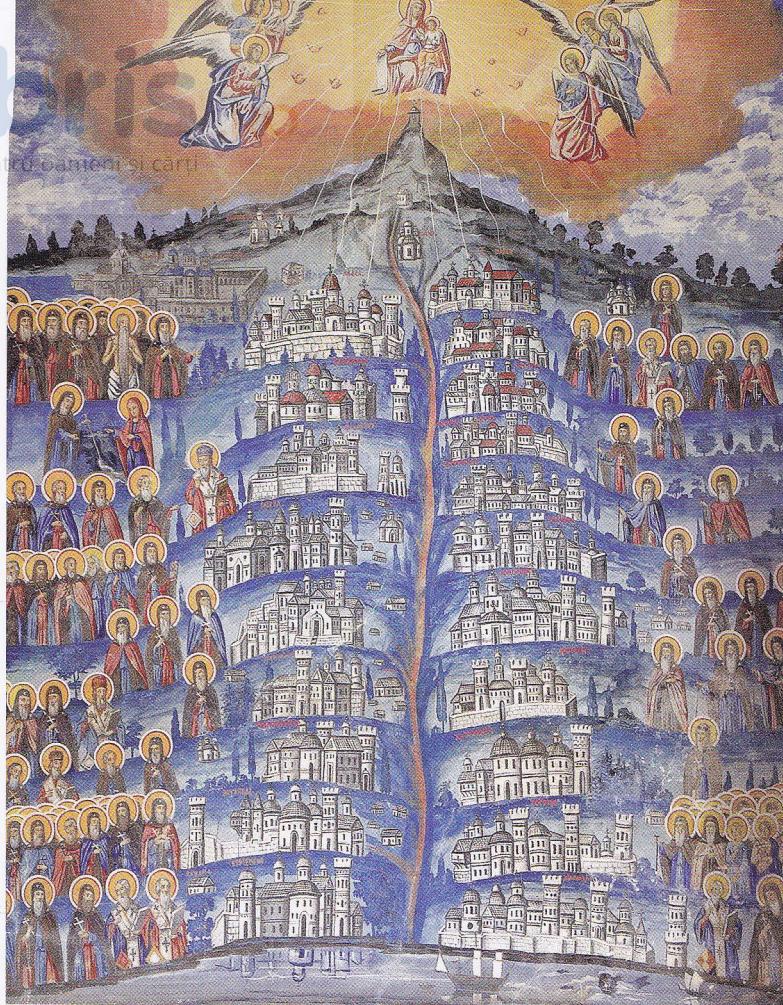
Alături de Țara Sfântă, Athosul – Muntele cel Sfânt, alcătuiește împreună cu Sinaiul și Taborul, triada munților descoperirilor dumnezeiești.

Sinaiul este simbolul Vechiului Așezământ, **Taborul** este simbol al Așezământului celui Nou, iar **Athosul** este arvuna a Veacului celui viitor.

Pe **Sinaiul** din mijlocul pustiului, **Dumnezeu Tatăl** a dat poporului ales Legea Vechiului Testament; pe **Taborul** Galileii, **Dumnezeu Fiul** a arătat ucenicilor „pe căt li se putea”, strălucirea Slavei Sale; pe **Athos**, muntele din mijlocul mării – icoană a Bisericii, mereu bătută de valuri pe marea vieții și de-a pururi neclătită – **Duhul Sfânt**, în chip tainic, prin energiile Sale Sfințitoare, se descoperă pe chipurile înduhovnice ale monahilor.

Nu întâmplător pe Athos s-a definit învățătura dogmatică a Bisericii Ortodoxe despre energiile necreate și nu întâmplător în Sfântul Munte s-a făurit Filocalia rugăciunii celei neîncetate.

Datorită așezării geografice izolate a Athosului și a climatului aspru, monahismul a găsit aici încă din secolul al IV-lea loc prielnic, dăinuind neîntrerupt până în zilele noastre.

Fresca din pridvorul bisericii mari a Schitului Prodromu cu zona Samaria menționată alături de mănăstirile și schiturile athonite vechi.

Ca organizare, de la început și până în secolul al X-lea s-a organizat sub formă **sihăstrească**, idioritmică, cu mici mănăstiri și schituri. La anul **963**, cuviosul **Atanasie** din Trapezunt, stabilindu-se în Muntele Athos, a întemeiat prima mănăstire **chinovială** athonită, **Mănăstirea Marea Lavră**.

După modelul Lavrei, rând pe rând, iau ființă alte mănăstiri chinoviale, în care vin și se închinoviază doritorii de viață pustnicească din toate țările ortodoxe: greci, iviriți, ruși, români etc.

În decursul timpului, numărul acestor mănăstiri a variat mult (ajungând uneori la **180**), pentru a se fixa în cele din urmă la numărul de **20**, aşa cum este astăzi. După proveniența monahilor din ele, **17** din acestea sunt grecești, una este sârbească, una rusească și una bulgărească.

Pe Athos s-au întâlnit, prin reprezentanții lor spirituali, mai toate țările ortodoxe, care și-au dat concursul la dăiniuirea mănăstirilor athonite, astfel încât Muntele Athos este opera întregii Ortodoxii.

PREZENȚA MONAHILOR ROMÂNI ÎN ATHOS

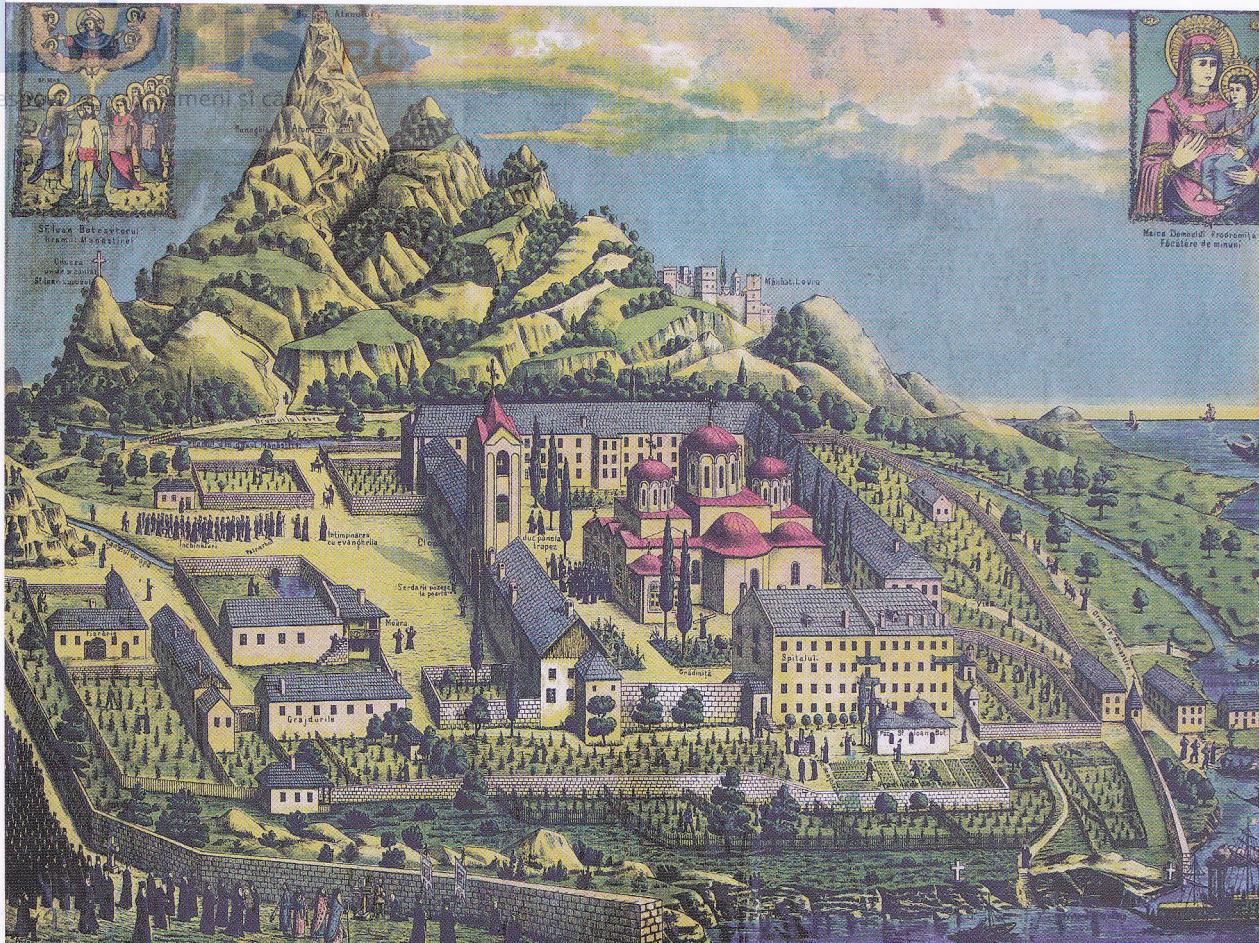
Nu există date precise cu privire la momentul când monahii români își fac simțită prezența în Muntele Athos. Documentele imperiale bizantine din **secolul al IX-lea** pomenesc de **vlahii din nord**, care au ajuns cu turmele lor până la Muntele Athos. Iar un manuscris din **Mănăstirea Costamonitu** consemnează că **primii vlahi** care au venit în Sfântul Munte s-au stabilit în zona **Samaria**, deasupra **Mănăstirii Esfigmenu**.

Sihăștrii din Carpați, unde monahismul a dăinuit sub formă sihăstrească timp de o mie de ani, au ajuns și la Athos unde se stabileau fiindcă găseau aici condiții prielnice pentru viață sihăstrească deplină. De altfel **primii monahi români** cunoscuți în Muntele Athos aparțin zonelor de pustie de pe teritoriul actualelor mănăstiri: **Marea Lavră, Vatopedi, Pantocrator, Esfigmenu**.

Românii însă nu și-au întemeiat o mănăstire a lor, tocmai fiindcă sunt aici mai dinainte de vremea marilor chinovii athonite și în general au trăit viață sihăstrească, în chilii. Iar când s-au stabilit în chinovii, au trăit împreună cu ceilalți frați: la **Cutlumuș**, la **Zografu**, la **Esfigmenu**, la **Vatopedi**, la **Pantocrator**, **Iviru**, etc.

Iar unde numărul monahilor români din obște a crescut, urmarea a fost că unele mănăstiri au devenit cunoscute pentru o perioadă în istorie ca *lavre românești*. Așa s-a întâmplat cu **Mănăstirea Cutlumuș**, începând cu anii 1360, care fiind ctitorită în totalitate de domnitorii Ungrovlahiei: **Nicolae Alexandru Basarab, Radu cel Mare și Sf. Neagoe Basarab**, această mănăstire a purtat multă vreme numele de „**Marea Lavră a Tării Românești**” iar **Mănăstirea Zografu**, ctitoria **Sf. Ștefan cel Mare** (1457-1504) a devenit „**Lavra noastră moldoromânească**”.

În **secolul al XIX-lea**, când apar statele naționale, și-au pus în gând și monahii români aghioriți să aibă o mănăstire a lor și atunci au întemeiat **Schitul Românesc Prodromu**.

Vedere generală a Schitului Românesc Prodromu, anul măntuirii 1902.

În istoricul schitului, scris de **monahul caligraf Irinarch Șişman**, este consemnată o profetie cu privire la zidirea schitului nostru pe aceste meleaguri:

„Pe la anii 1337, cuviosul Marcu, ucenicul Sfântului Grigore Sinaitul, avându-și locuința deasupra Mănăstirii Lavra, pe dealul ce se numește Palama, într-o noapte, ieșind din chilie și stând la rugăciune, vede în partea dinspre răsărit, la locul ce se numește Vigla, o Doamnă sezând pe un tron ca o Împărăteasă, încunjurată de îngeri și sfinți, care tămâiau împrejur, cântând și închinându-se Acesteia.

Întrebând cuviosul Marcu pe Sfântul Grigore, starețul lui, ce însemnează aceasta, i s-a spus că Maica Domnului voiește ca în timpurile cele mai de pe urmă să ridice în acele părți un locaș dumnezeiesc spre slava Sfinției Sale”.

SCHITUL PRODROMU

Schitul Prodromu se află la capătul răsăritean al peninsulei Athonite numit Vigla, într-un ținut pustiu, pietros și bântuit de teribile furtuni. De aceea, în chip firesc a fost pus sub patronajul marelui pustnic **Sfântul Ioan Botezătorul**, de unde și-a luat și numele de **Prodromu**, care în limba greacă înseamnă **Înaintemergător**.

Locul, sălбatic și cu minunate frumuseți naturale, este prielnic isihiei și înaltelor contemplații duhovnicești, la care însăși atmosfera înconjurătoare te îndeamnă. Spre răsărit se întinde Marea Egee nesfârșită și aproape tot timpul anului agitată de valuri. Spre apus se înalță măreț, până la 2033 de metri, muntele al cărui vârf de marmură, adesea înălbit de zăpezi, scânteiază sub razele soarelui, cu mult înainte de răsăritul lui, ca un nou Tabor în lumina Schimbării la Față a Domnului. Iar soarele, răsărind din mare, se urcă mereu în cursul zilei pentru a apune în dosul culmei athonite, de unde cu ultimele raze ale înserării ne cheamă: „*Veniți să ne suim în Muntele Domnului*”, la înălțimile cele duhovnicești.

De aceea, locul a fost din vechime îndrăgit de pustnici, doritori de înaltă viețuire duhovnicească. Când **Petru Athonitul** a venit la Athos, prin aceste părți și-a ales sălaşluirea. Mai apoi **Cuviosul Atanasie**, întemeietorul Lavrei, tot aici și-a găsit peștera, care până astăzi stă mărturie, în peretele prăpăstios al Vigelei.

Călugări români, venind la Athos pentru o mai înaltă viețuire duhovnicească, au ajuns și în părțile acestea ale Vigelei. Pe la anul 1750, câțiva monahi români, sub povătuirea duhovnicească a unui **ieromonah Macarie**, pustniceau la paraclisul Sfântului Ioan Botezătorul, de la care mai apoi și schitul și-a luat numele.

Paraclisul vechi inchinat Sf. Ioan Botezătorul
și Înaintemergătorul Domnului - Prodromu.

Iconostasul paraclisului „Sf. Ioan Botezătorul”.

Respect pe Deșisionuș-a găsit vreo însemnare exactă cu privire la primii întemeietorii ai paraclisului Sf. Ioan Botezătorul, istoria primei biserici a schitului s-a scris precum urmează:

Arhiva Mănăstirii Lavra menționează existența Chiliei pe la 1460. În anul 1485 devine proprietatea episcopului **Dionisie al Stagonelor (Meteora)** ca loc de retragere pentru bătrânețe. La 1660, duhovnicul trăitor aici pe nume **Kyr Filotei** a înnoit bisericuța Prodromului, înnoire de la care se mai păstrează în schit două icoane din iconostas. Pe peretele sudic a paraclisului, în afară, se află inscripția celei de-a doua înnoiri: „**Reînnoit de ieromonahul Iosif Hiotul, 1754**” când i s-a adăugat cea de-a doua boltă. Iar în anul 1871 vechiul paraclis este mărit adăugându-i-se cea de-a treia boltă de către starețul **Damian** al schitului românesc înființat deja la 1852.

De la **Macarie Vlahul** pomenit în această chilie la 1750 următorii români se stabilesc aici între 1797 și 1802. Conform unei mărturii aflate la **Ieroschim. Andronic**, autorul *Istoriei Sfintelor Monastiri Neamțul și Secul, Cuviosul Justin Vlahul* în 1797 era încă vechil (administrator) al Mănăstirii Neamț, dar în 1802 prima dejasă cărti de la tălmăcitorii Gherontie și Grigorie, cu dedicarea „Duhovnicului Kyr Justin, *Starețul Schitului Prodromu de la Smirna, ce iaste în Mănăstirea Lavra din Muntele Athonului*”.

Інчоєд після церкви монастиря Номінан уні сеє

Інчоєд після церкви монастиря Номінан уні сеє

Інчојд въ овас 1797, на 16-и зиле априлътии вън
мадори! Гре срѣтчимъ митрополита кур Іаковъ,
вънъ срѣтч куръ гре срѣтчъ икона Георгія телъ Номінъ
свѣтъ Софроніе, Георгіе, Караджанъ, житіе:
свѣтъ Георгіе гре свѣтъ тѣхъвникъ Іаковъ, іау
мадори! Касъ гре икона Георгіе тѣ схіза
монастырьи: Молдавианъ: гре ка
ро! О да ѕочтъ яхъ къ синайе, кукстан
ти Грандъ: Калъз сау тауръ къ гре икона
въса Георгіе Номінъ Варлади, че да ѕочтъ
іоанъ монастырьи Номінанъ! Б, срѣтчъ:
кѣи, къ дѣни, фінъ бѣна, фінъ шои кое
чехъ

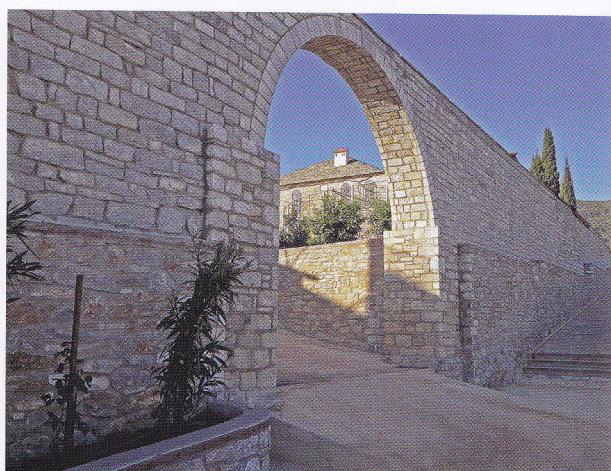
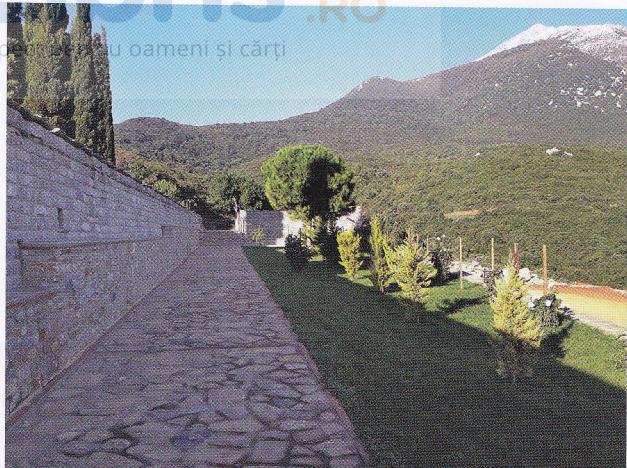
*Інчојд тауръ Георгіе монастырьи: въпъ ато
діамъ, мадори! на срѣтчъ мадори діамъ, въпъ жирии аї жирии аї
ла срѣтчъ Георгіе мадори! мадори діамъ єссе ікона Георгіе телъ
ніфоръ. Б, Вѣзъ, після церкви, мадори а, фінъ 215.*

Ieroschim. Andronic,
*Istorie pentru Sfintele
Monastiri Neamțul și Secul,
1862.*

.... Si in anul 1797, la 16 zile ale lunii lui martie, Prea Sfințitul Mitropolit Kyr Iacov au scris cătră Prea Cuviosul Părintele nostru starețul Sofronie poftire: ca numaidecăt să trimiță pre Părintele Duhovnicul Iustin ^{(a)2} pentru ca să primească iarashi pe seama monastirii moșia Davidenii ...

^{(a)2} „Carele duhovnic, atunci era vechil monastirii, iar după aceia, mergând la Sfântul Munte Athos, au inceput a întemeia acolo Schitul Prodromul, carele acum este isprăvit prin duhovnicul Nifont.”

Însemnare pentru Cuviosul Justin Vlahul – primul întemeietor al schitului.

Apeductul care aduce apa pentru schit de la Chilia Kyr Isaia.

Deci undeva în jurul anului **1800**, la chilia Sfântul Ioan Botezătorul din Vigla a început viața de nevoință athonită acest **Cuvios Duhovnic Iustin Vlahul** dimpreună cu doi ucenici ai săi pe nume **Patapie și Grigore**.

Au rămas până astăzi multe mărturii despre duhovnicul **Iustin**, despre jertfa care a depus-o pentru binele neamului său în Grădina Maicilor Domnului și despre viața lui de sfîntenie.

Se știe că era monah îmbunătățit și mult sporit în cele duhovnicești, precum se vede și din întâmplarea de mai jos consemnată în toate manuscrisele prodromite:

„În acel timp s-a abătut asupra Mănăstirii Lavra un nor de lăcuste, care distrugneau grădinile și livezile mănăstirii. Părinții lavrioți au făcut rugăciuni și litanie cu Sfințele Moaște, cu capul Sfântului Mihail al Sinadelor, care are dar deosebit pentru alungarea lăcustelor, dar de data aceasta lăcustele nu au voit să plece. Atunci unii dintre aceștia s-au gândit să chemă pe Iustin Vlahul, știindu-l că are un har deosebit de la Dumnezeu. Duhovnicul Iustin a mers la Lavra, a făcut agheasmă, iar când a început să cânte troparul „Mântuiește, Doamne, poporul tău...” și să stropească, norul de lăcuste s-a ridicat și a plecat spre mare.”

Ca urmare a acestei minuni primesc voie să tragă apă pentru nevoie obștii. Mai pe urmă adunându-se și alții monahi români în jurul duhovnicului Iustin, acesta împreună cu ucenicii săi s-au gândit să facă din chilia lor o așezare monahicească mai mare și să o prefacă în schit.

Adresându-se Mănăstirii Lavra în acest scop, aceasta a primit cererea lor și le-a dat binecuvântare, iar ei cu multă osteneală și cheltuială au adus pe uluce apă de la o chilie din apropiere, numită a lui Kyr Isaia, până la chilia Prodromu, Vigla fiind cu totul lipsită de apă.